האוצר האבוד

אסטוניה

בכפר קאראסאאר חי פעם פועל בשם יאק שכינו אותו יאק-המלך. הוא אהב לספר סיפורים על מלכים ונסיכים ולכן נתנו לו את הכינוי הזה.
יאק עבד בבית חרושת ולעתים קרובות חשב "קשה לעבוד בשביל אחרים! הייתי רוצה לעבוד בשביל עצמי, לפתוח בית מלאכה או עסק משלי! אילו רק היה לי כסף לכך."
כל יום חשב יאק איך להשיג כסף מספיק, אך מעולם לא הצליח למצוא פתרון כלשהו. רק דבר אחד נשאר לו – לעבוד בבית חרושת.
לילה אחד חלם יאק חלום מוזר. נדמה היה לו כי הוא יושב על סף ביתו וניגש אליו בן אדם זר ששואל אותו:
"יש לך בבית חיה כלשהי?"
"רק חתול שחור" עונה יאק.
"ואתה רוצה להתעשר, יאק?"
"רוצה מאוד" ענה יאק.
"ביום החמישי בלילה קח את החתול שלך ולך אתו לפרשת הדרכים הסמוכה. שם שחרר את החתול ואמור:
'חתול חתול שחור,
הניף את זנבך,
תראה לי איפה האוצר.'
אחר כך לך לאן שילך החתול, ואיפה שהוא יעצור ויתחיל להתרחץ, שם באדמה נמצא דוד מלא כסף. דוד גדול ובו כסף רב, אבל הוא כבד מאוד, לא תוכל להוציא אותו לבדך. אבל לא הרחק משם חי אדם, גם הוא שמו יאק. קרא אותו לעזרה. בדוד מספיק כסף בשביל שניכם. רק תזכור – בזמן החפירה אל תוציאו הגה, אחרת האוצר יעלם באדמה לתמיד."
יאק התעורר אחרי החלום וכבר יותר לא עצם את עיניו. הוא התחיל מיד לחשוב מי הוא האיש שגר בסביבה וגם לו קוראים יאק. ואז נזכר כי זה לא

אחר אלא יאק-אייל החי בכפר פירסקה, חבר טוב שלו מימים עברו. לא פעם הם נפגשו בפונדק מקומי, אבל לאחרונה לא ראו זה את זה.
בבוקר החליט יאק לבקר אצל יאק-אייל בפירסקה ולהציע לו לחפור את הדוד ביחד. אבל בדרך חשב:
"איך לא חשבתי קודם. הזר אמר לקרוא לי עוזר כדי להוציא את הדוד. נניח ואקרא ליאק-אייל, כי יאק אחר אין בסביבה, והוא יעזור לי להוציא את הדוד ואחר כך ידרוש מחצית הכספים. מוטב שאנסה להסכים אתו על תשלום לפי שעות העבודה. אין לו זכויות על האוצר, כי זה נועד לי."
הגיע יאק לכפר פירסקה ומצא את יאק-אייל בבית. הם התחילו לשוחח על דא ועל הא ובסוף יאק-המלך החליט לדבר על תכלית הביקור.
"שמע יאק! אולי תרצה לעבוד קצת אצלי?"
"הו-הו! מה זה? נעשית לחוואי או חרושתן שתרצה להעסיק אותי?"
"אני רוצה להיות תעשיין, אבל קודם תצטרך

לעזור לי."
"במה?"
"להוציא דוד עם כספים מאדמה."
יאק-אייל קפץ על רגליו.
"דוד כספים? אז אתה הוא יאק זה שעליו דיבר הזר בחלום שלי? זה שיקרא לי לעזור?"
עכשיו בא תורו של יאק-המלך להשתומם.
"כלומר גם אתה חלמת משהו דומה?"
ואז סיפר יאק-אייל:
"הלילה היה לי חלום ובו בא איש זר ואמר 'תתכונן יאק, עוד מעט יבוא אליך אדם ויבקש שתעזור לו. אל תסרב. כי בהזדמנות זאת תתעשר. רק תזכור – בזמן העבודה אל תוציא הגה מפיך, כדי שהעבודה תצליח.'."
יאק -המלך פתח פה רחב כששמע את יאק-אייל.
איזה פלא זה? גם יאק-אייל חלם חלום מוזר כזה.
ואז הוא סיפר על החלום שלו ובסוף הציע ליאק-אייל לעבוד אצלו בשכר יומי ולעזור להוציא את הדוד.

אבל יאק-אייל אמר "ארצה לא פחות ממחצית הכסף. הרי שנינו חלמנו על האוצר ושנינו נעבוד ביחד. לכן צודק יהי עם נתחלק שווה בשווה."
יאק-המלך גירד את עורפו וניסה לשכנע את יאק-אייל שזכותו לאוצר גדולה יותר, כי הרי זה החתול שלו שיראה לו את המקום, ויאק-אייל הוא רק עוזר. אך יאק-אייל עמד על שלו.
בסוף יאק-המלך הסכים. "טוב, נתחלק שווה! אני לא אקנא עם תיעשה עשיר כמוני" אמר וביקש שיאק-אייל יבוא אליו בערב יום החמישי.
הגיע היום המיוהל. יאק-אייל היה כבר מוקדם ליד ביתו של יאק-המלך עם את על הכתף, כפי שהוסכם. שניהם דיברו על האוצר ועל מה שיעשו בכסף שהבטיח להם הזר.
"רק תזכור לא לדבר, לא לפתוח את פיך" אמר יאק-המלך.
"גם אתה" ענה יאק-אייל.
היה כבר לילה ובשמיים הופיע הירח שהעיר על הכל סביב.

"מה אתה חושב, יאק. הרי זה לא טוב לחפש אוצר באור ירח? תמיד אמרו שעושים זאת בלילה חשוך."
"כך גם אני שמעתי. אבל אין ברירה. לא נוכל לכבות את הירח. אם כך חלמנו, סימן שנוציא את דוד הכסף גם בליל ירח."
סמוך לחצות יאק-המלך לקח את החתול השחור שלו על הידיים, שם את על הכתף ושניהם יצאו לדרך אל פרשת הדרכים. שם יאק הוריד את החתול וקרא:
"חתול, חתול שחור,
הניף את זנבך,
תראה לי איפה האוצר."
והנה הפלא. החתול לא חשב הרבה אלא התחיל ללכת חזרה בדיוק באותו שביל שבו הם הגיעו לפרשת הדרכים, והבחורים עם האתים אחריו.
"איזה בדיחה זו" התרגז יאק-אייל "הרי הוא חוזר הביתה."
"חכה, חכה" ענה יאק-המלך ובעצמו משתומם, כי הרי החתול באמת הלך ישר בכוון הבית שלו והחלום על דוד הכספים התחיל להתפוגג.
החתול הלך ישר בכוון הבית והם כבר ראו את הבית בו חי יאק.
"אז היה חלום ונשאר חלום" אמר יאק-אייל שאיבד כבר כל תקווה למצוא אוצר.
אבל החתול לא ניגש לדלת הבית אלא פנה הצדה אל חורשת אורנים שאחרי הבית ושהשביל עבר לידה. הבחורים הלכו אחריו והחתול עבר בין העצים ועלה על תלולית חולית קטנה. יאק שמע כבר פעמים רבות כי יתכן שזה קבר עתיק, מזמנים רחוקים ביותר, אך אף איש בסביבה לא ידע יותר על כך.
החתול הסתובב קצת על התלולית ואחר כך התיישב והתחיל להתרחץ. הבחורים עקבו אחריו בעיניים פתוחות לרווחה. אחר כך יאק-המלך דחף את יאק-אייל במרפק ושניהם רצו אל המקום בו ישב החתול. החתול השחור נבהל וברח והבחורים התחילו לחפור במקום במרץ ובשתיקה

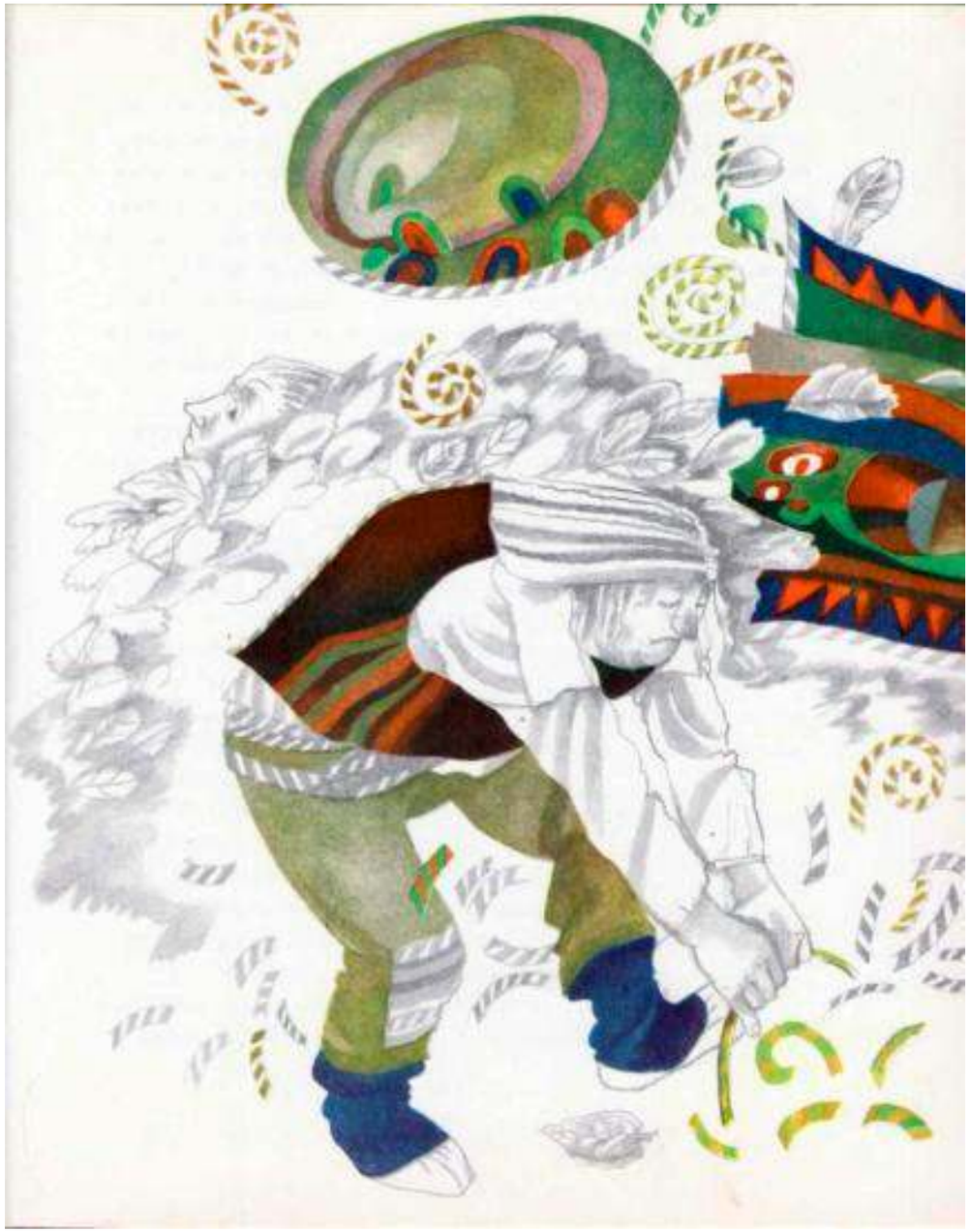

מוחלטת.
הם כבר הגיעו למחצית גובה התלולית, הבור היה עמוק והזיעה זרמה מהבחורים בפלגים, ואל הדוד עם כסף עדיין לא הגיעו. אך הם לא התייאשו והמשיכו לחפור. ופתאום יאק-אייל זרק את האת, התכופף בצורה מוזרה ותפס בידיו בבטן. יאק-המלך הביט עליו בהשתוממות, ויאק-אייל ניגב את הזיעה והצביע על בטנו, כאילו היא כואבת. הוא השתדל לא להוציא מילה מפיו, ורק באצבע הצביע על השיחים שבקרבה.
יאק-המלך הניף את ידו כמבין ויאק-אייל נעלם בין השיחים.
יאק-המלך המשיך לחפור. פתאום האת נתקל במשהו קשה. יאק תקע אותו שוב בחול ואז ראה – בחול הופיע משהו מתכתי. יאק הזיז את החול בידיים והבין – זו לא אחרת אלא ידית של דוד.
עכשיו הוא התחיל לחפור ביתר מרץ וראה – באמת, דוד גדול מאוד מונח בבור. יאק ניסה להוציא אותו בידיים רועדות, אבל איפה! הדוד

היה, כפי שסיפר אחר כך, גדול כמו אמבטיה.
יאק הוציא מהר עוד ועוד אתים של חול והדוד נראה כבר מחציתו בחוץ. ואז יאק זרק את האת, בשתי ידיו תפס את ידית הדוד ומשך בכל כוחו. הוא ניסה להרים את הדוד אך לא היה לו מספיק כוח לכך.
פתאום מהשיחים נשמעה אנחה כבדה של יאק-אייל, ויאק-המלך הרגיש שהדוד הכבד עם הכסף מתחיל לשקוע לאט באדמה. הבחור משך בכל כוחו אבל הדוד ירד עוד ועוד ויאק הבין שאם לא יעזוב את הידית הדוד הכבד ימשוך גם אותו לתוך האדמה.
מרוב ייאוש שכח יאק-המלך על תנאי השתיקה שציין הזר ובכל כוחו קרא:
"יאק, רוץ הנה מהר. הדוד עם הכסף יורד לאדמה!"
ובאותו רגע הרגיש שהידית של הדוד נעלמה מידיו, נשמע רעם ובתל לא נותר אלא בור עמוק וריק, שהתחיל להתמלא מהר בחול. יאק עוד הספיק לקפוץ מהבור ברגע האחרון, כי אחרת החול היה מכסה גם אותו.
יאק-אייל יצא מבין השיחים, רץ אל הבור וראה שיאק-המלך יושב על החול ומורט לו שערות מראשו. וכשראה לפניו את יאק-אייל התנפל עליו באגרופים וזעק:
"אתה, יצור אומלל! שזאבים יטרפו אותך עם הבטן שלך! ישב בשיחים ונהם! ראה מה גרמת. הדוד ירד לתוך האדמה ועכשיו אף אחד לא יגיע אליו!"
למחרת בבוקר שני הבחורים בדקו את הבור בקפידה. לא מצאו שם דבר מלבד שורש של אורן, קצת דומה לידית של דוד.